

A גס"ד

Intro

Today we will Be"H learn דף פ"א of נדריים. Some of the topics we will learn about include:

כביסה

The Gemara elaborates on the supreme importance ר' יוסי ascribes to laundering clothing.

שלא ברכו בתורה תחילה

The Gemara elaborates on the topic of Torah study, specifically the importance of ברכת התורה.

A

כביסה

שלא ברכו בתורה
תחילה

B שיטת ר' יוסי

The Gemara debates whether ר' יוסי concedes that נדריים regarding matters like רחיצה, bathing, which he maintains are not ענוי נפש, self-afflictive, are at least considered בינו לבניה, matters pertaining to their personal relationship.

לא יחל דברו

The Gemara introduces several novel interpretation of this pasuk, such as the חיוב מדרבנן for a husband to be מפר his wife's invalid נדריים, so as to maintain her earnestness regarding נדריים; and the Halachah that a חכם may not revoke his own נדריים.

B

שיטת ר' יוסי

לא יחל דברו

1 So let's review...

As part of the previous discussion, the Gemara digresses into an Aggadic discussion about Torah study which includes some very well-known מאמרי חז"ל.

שלחו מתם

הזהירו בבני עניים

שמהן תצא תורה

Take heed to teach Torah to the children of the poor, for they often grow up to be great in Torah. The Ran explains

שאין להם עסק אחר

ועוד שדעתם שפלה עליהם

Because they have no other occupation - and also because they are usually humble

1

the Gemara digresses into an Aggadic discussion about תורה study

שלחו מתם
הזהירו בבני עניים
שמהן תצא תורה

Teach תורה to the children of the POOR, for they often grow to be great in תורה

שאין להם עסק אחר
ועוד שדעתם שפלה עליהם

2

The Gemara continues,

מפני מה אין מצויין תלמידי חכמים

לצאת תלמידי חכמים מבניהן

Why is it unusual for Torah scholars to have children who are Torah scholars as well?

The Gemara offers several reasons:

1.

שלא יאמרו תורה ירושה היא להם

So that they should not view Torah as a natural inheritance, and thereby slacken in their Torah study;

2.

כדי שלא יתגדרו על הצבור

So that they should not act haughty towards the common folk; and,

2

מפני מה אין מצויין תלמידי חכמים
לצאת תלמידי חכמים מבניהן?

Why is it unusual for תורה scholars to have children who are תורה scholars as well?

1

שלא יאמרו
תורה ירושה היא להם

They shouldn't view תורה as a natural inheritance, thereby slackening their תורה study

2

כדי שלא יתגדרו
על הצבור

They should not act haughty towards common folk

3

3. שאין מברכין בתורה תחלה
Because they do not make ברכת התורה before learning; the
ברכות of
לעסוק בדברי תורה
...והערב נא...ונהיה אנחנו וצאצאינו
before learning. אשר בחר בנו

The Gemara expounds upon this last point. The Pasuk says;
'מי האיש הכחם ויבן את זאת וגו'
על מה אבדה הארץ

דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו
All were unable to explain why we lost ישראל;
עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב
ויאמר ה' על עזבם את תורת
Until Hashem Himself explained that it's because we
forsook his Torah -
The Ran quotes from the יונה that at that time they were
indeed learning Torah constantly, hence the confusion
over the cause of the Churban.
therefore explains, ר' יהודה אמר רב
שאין מברכין בתורה תחלה
ברכת התורה means that they didn't say
Forsaking the Torah

While this in of itself would not warrant such a punishment,
the Ran explains;
כלומר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ
שיהא ראוי לברך עליה
They did not appreciate the value of the Torah enough;
שלא היו עוסקים בה לשמה
ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה
They were lax about making ברכת התורה, because they
were not learning Torah for the right reasons.
The Ran concludes with the following beautiful words:
אלו דברי הרב החסיד ז"ל
והם נאים וראויין למי שאמרם
=====

3

3 שאין מברכין בתורה תחלה

The ברכות of
לעסוק בדברי תורה
והערב נא...ונהיה אנחנו וצאצאינו...
אשר בחר בנו
before learning

מי האיש הכחם ויבן את זאת וגו'
על מה אבדה הארץ

?

דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו

עד שפירשו הקב"ה בעצמו... דכתיב

ויאמר ה' על עזבם את תורת

ר"ן

Quotes from the יונה

At that time they WERE indeed
learning תורה constantly

Hence the confusion over the cause of the חורבן

ר' יהודה אמר רב

therefore explains,

שאין מברכין בתורה תחלה

While this itself would NOT warrant
such a punishment

שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ
שיהא ראוי לברך עליה

שלא היו עוסקים בה לשמה
ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה

אלו דברי הרב החסיד ז"ל
והם נאים וראויין למי שאמרם

4 The Gemara now returns to ר' יוסי's opinion in our Mishnah:
 אין אלו נדרי ענוי נפש
 Abstinence from bathing and facial adornment does not constitute ענוי נפש.

איבעיא להו
 לרבי יוסי מהו שיפר משום דברים שבינו לבינה
 The Gemara asks whether ר' יוסי concedes that these Nedarin, although NOT considered ענוי נפש, ARE nevertheless considered דברים שבינו לבינה, matters affecting their relationship, and therefore they can be revoked דף ע"ט, for the husband alone, as taught on

4 The Gemara now returns to the משנה...
 ר' יוסי
אין אלו נדרי ענוי נפש
Abstinence from bathing & facial adornment does not constitute ענוי נפש

?

איבעיא להו
לרבי יוסי מהו שיפר משום דברים שבינו לבינה
Whether ר' יוסי concedes,
 These נדרים...

<i>Although NOT considered...</i>	?	<i>ARE nevertheless considered...</i>
דברים של ענוי נפש		דברים שבינו לבינה

Therefore they CAN be revoked לעצמו!

5 This is actually a Machlokes
 רב אדא בר אהבה אומר מפר
 The בעל can be מפר, because they ARE considered דברים שבינו לבינה
 And
 רב הונא אומר אינו מפר
 He cannot be מפר, because they are NOT considered דברים שבינו לבינה, because
 שלא מצינו שועל שמת בעפר פיר
 Just as a fox doesn't die by stumbling over the dirt in his own foxhole, so too, a husband is familiar with his wife and is not disturbed by her lack of קישוט.

5 מחלוקת

רב הונא CANNOT be מפר They're NOT considered... דברים שבינו לבינה <i>לא מצינו שועל מת בפי</i>	רב אדא בר אהבה CAN be מפר They ARE considered... דברים שבינו לבינה <i>So too, a husband is familiar with his wife and not disturbed by her lack of קישוט</i>
---	--

6 To resolve this question, the Gemara cites a ברייתא that gives many examples of נפש ענוי and בנינה לבינה and נפש ענוי נפש:
 אמרה קונם פירות עלי ה"ז מפר
 Forbidding herself from fruit is נפש ענוי, and therefore he can be מפר.
 קונם שאיני עושה לפי אבא, לפי אחיך, לפי אביך, לפי אחי
 If she forbids his or her relatives to benefit from her, ושלא אתן תבן לפני בהמתך ומים לפני בקר
 Or she makes a נדר not to give food or water to his animals;
 אין יכול להפר
 He CANNOT be מפר these נדרים, and the נדר is effective, because she is not obligated to do any of these things.

6

the Gemara cites a ברייתא that gives many examples of נפש ענוי נפש and דברים לבין לבין:

**אמרה קונם פירות עלי
הרי זה מפר**

Forbidding herself from fruit is נפש ענוי

**קונם שאיני עושה לפי אבא,
לפי אחיך, לפי אביך, לפי אחי
ושלא אתן תבן לפני בהמתך
ומים לפני בקר
אין יכול להפר**

she's NOT obligated to do any of these things

7 On the other hand;
 שלא אכחול שלא אפקוס ושלא אשמש מטתי
 If she says she will not use makeup on her eyes or face, or she will not engage in marital relations;
 יפר משום דברים שבינו לבינה
 He CAN be מפר these נדרים, because they affect their relationship.

7

On the other hand;

**שלא אכחול שלא אפקוס
ושלא אשמש מטתי
יפר
משום דברים
שבינו לבינה**

<p>ONLY if she said הנאת תשמישך עלי</p> <p><i>Forbidding herself in relations</i></p> <p>נדר IS effective and requires הפרה</p> <p><i>אין מאכילין לאדם דבר האסור לו</i></p>	<p>If she had said הנאת תשמישי עליך</p> <p><i>forbidding him in relations</i></p> <p>נדר is NOT effective & DOESN'T requires הפרה</p> <p><i>כופה ומאכילת בגלל אכילת אדם</i></p>
---	---

The Gemara explains that only if she said הנאת תשמישך עלי
 Forbidding herself in relations, that the Neder is effective and requires הפרה, because אין מאכילין לאדם דבר האסור לו
 A person cannot be compelled to do something that's forbidden to him.
 However, if she had said הנאת תשמישי עליך, forbidding him in relations, the Neder is NOT effective and does NOT require הפרה; and כופה ומשמשו, he can compel her to engage in marital relations, because משעבודת ליה, she is obligated to him.

8 The **ברייתא** concludes, שלא אציע לך מטתך ושלא אמזוג לך את הכוס ושלא ארחץ לך פניך ורגליך
 If she vows not to prepare his bed or his wine, or to wash his face, hands and feet, אין צריך להפר
 He does not need to be מפר the נדר. The נדר is not effective, because she is obligated to perform these chores which promote intimacy.
 רבן גמליאל אומר יפר שנאמר לא יחל דברו
 Even something that is not a bona fide נדר, but דברו, merely words that seem like a נדר, requires מדרבנן, so that she should not come to treat נדרים lightly, thereby ultimately causing her to violate יחל בל where it will be a legitimate neder.
 The Ran adds that this is the source for seeking annulment for a טוב טוב, a custom one has adopted without a formal נדר.

8

The ברייתא concludes,

**שלא אציע לך מטתך
 ושלא אמזוג לך את הכוס
 ושלא ארחץ לך פניך ורגליך**

רבן גמליאל	תנא קמא
יפר <i>לגמליאל</i>	אין צריך להפר
לא יחל דברו	The נדר is NOT effective
<i>Even merely דברו, that seem LIKE a נדר, require מדרבנן</i>	<i>She is obligated to perform these chores which promote intimacy</i>
<i>She should not come to treat נדרים lightly</i>	
ר"ז	
<i>This is the source to seek annulment for a טוב טוב, adopted without a formal נדר</i>	

9 Parenthetically, the **ברייתא** adds another דרשה from the word 'דברו':
 מכאן חכם שאין מתיר נדרי עצמו
 A נדרים cannot revoke his own חכם.

9

the ברייתא adds another דרשה:

לא יחל דברו

*מכאן חכם
 לאין מתיר נדרי עצמו*

10 Now, this ברייתא holds that כחול ופיקוס, which are examples of קישוט, are NOT ענוי נפש. This indicates that the ברייתא is the opinion of רבי יוסי. Yet the ברייתא says that they ARE דברים שבינו לבינה. This satisfactorily resolves our inquiry:
 It is clear that רבי יוסי is מודה that the נדרים in our Mishnah ARE considered דברים בינו לבינה.

10

This ברייתא holds

כחול ופיקוס

which are examples of קלס

are NOT
ענוי נפש
Indicates the ברייתא is the opinion of רבי יוסי

yet ARE
דברים שבינו לבינה
Resolves our inquiry: מודה עז רבי יוסי that the נדרים in our Mishnah ARE considered דברים בינו לבינה

